

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Külföldön évente 18 h.
Magyarországon évente 12 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.
Hónapos előfizetés 1 h.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve
ünnepi napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-utca 6.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetők és hirdetőik a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 62. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 március 16.

Az orosz forradalmat a Duma rendezte.

A hadsereg csatlakozott a lázongókhoz. — Az összes miniszterek fogságban.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A pétervári távirati ügynökség jelenti: A lakosság, amely az élelmiszerhiány miatt el van keseredve, már régóta izgatott volt és minden szenvedésért a kormányt tette felelőssé. A kormány, mely előre látta a készülő zavargásokat, megfelelő intézkedéseket tett a rend fenntartására, azonkívül elrendelte a birodalmi tanács és a Duma feloszlását. Erre a Duma március 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy nem engedelmessékedik a cári ukáznak és folytatja üléseit. Mindjárt 12 tagú bizottságot küldött ki, amely bizottság Rodziankó, a Duma elnökének vezetésével magát ideiglenes kormánynak nyilvánítván, azonnal megkezdte működését.

Felhívást bocsátott ki, amelyben kijelenti, hogy a súlyos helyzet és belső zavarokra való tekintettel, mely a kormány politikájának következménye, a Duma kényszerítve érzi magát, hogy a közrend biztosítását a kezébe vegye, a határozatot a felelősség tudatában hozta és annak a reményének ad kifejezést, hogy a lakosság és a hadsereg a bizottságot súlyos feladata teljesítésében támogatni fogja.

A Duma bizottsága a főváros lázongó lakosságára és a helyőrségre támaszkodott, amelynek 30 ezernél több embere egyesült is a felkelőkkel.

A bizottság az összes minisztereket letartóztatta és fogságba vetette, egyben a kormányt nem létezőnek jelentette ki.

Ma, a felkelés harmadik napján, a rend a fővárosban gyorsan helyreállt, de a város a Duma végrehajtó-bizottsága és a csapatok hatalmában van. Engelhardt képviselőt, nagyvezérkari ezredest a végrehajtó-bizottság Pétervár katonai parancsnokának nevezte ki, Gronszky képviselő a távirati iroda vezetője lett. A bizottság tegnap a lakossághoz, csapatokhoz, vasutakhoz és bankokhoz újabb felhívást intézett, melyben kéri, hogy térjenek vissza a rendes élethez.

Harcok hóalagutakon keresztül.

Keleti harctér. Budapest, március 15. (Hivatalos.) József főherceg vezérezredes hadseregharcvonalai. Az ellenséges tüzéség helyenkint élénk tevékenységet fejtett ki, egyéb nevezetes esemény nem volt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. Staniszlautól északra rohamcsapatunk sikeres vállalkozásokból 106 fogolylyal, 6 géppuskával és 1 aknavetővel tértek vissza.

Olasz harctér. Budapest, március 15. (Hivatalos.) Az arcvonal egyes szakaszain a tüzéségi harc újra megéledt. Assiagótól északra levő arcvonalunkból ma reggel a 27. gyalogezred osztagai hóalagutakon keresztül a Monte Fornótól keletre levő ellenséges árkokba hatoltak, elpusztították a fedezékeiket, jelentékeny vérs veszteséget okoztak az olaszoknak, 2 géppuskát zsákmányoltak és 22 alpinit ejtettek foglyul.

Délkeleti harctér. Budapest, március 15. (Hivatalos.) A Vojusa mentén nem volt különösebb esemény.

Megsemmisült francia támadások a 185-ös magaslatnál.

Beelin, március 15. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Nyugati harctér.

Esős időben a legtöbb szakaszon csekély volt a tüzérségi tevékenység. A Champagneban a 185-ös magaslat északnyugati lejtőjén, Ripontól délre a franciák támadásai megsemmisítő sikerrel nem tudtak kifejlődni.

A Somme területen és a Maas nyugati partján, ahol Cumierestől délre egyes rajtáttámadásokkal naponta elfoglaltunk egy francia tabori őrséget, felderítő előretörésekkel néhány foglyot szállítottunk be.

Sikeres vállalkozások.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. A Szeched mentén és Jamnicánál a Dryesztől délre rohamcsapatunk vállalkozásai teljes sikerrel jártak. Több mint 100 foglyot és több géppuskvét és aknavetőt tudtunk beszállítani.

Nagy támadások a Macedon harctéren.

Macedóniai front.

A Presba tó két partján és Monasztirtól északra a franciák nagy erővel tegnap is támadásokat indítottak, amelyek ugyanolyan nagy veszteséggel és balsikerral végnődtek mint az előző napokban. A Cserna és a Doiran tó között a többi anant csapatok kisebb támadásait vertük vissza.

Ludendorff, első főszállásvezető.

1000-nél több halott.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik: A pétervári jelentések szerint az orosz forradalomnak eddig 1000-nél több halottja van. A katonai és polgári kórházak képtelenek befogadni a sebesülteket.

Segíteni kell a városi tisztviselőkn.

Tárja fel a szomorú helyzetet a tanács.

Azt általánosan elismerik, hogy a mostani drágasági viszonyok, a leküzdhetetlen élelmiszeri nehézségek, az ádrágító „konjunkturák” óra alatt megzavart, kerekedőket és hadseregszállítókat kivéve, mindenképpen erősen sújt, főként pedig a fix-fizetésből élők, akiknek összes jövedelmük még az élelemre sem elég.

Akik azonban közelebbről ismerik a városi viszonyokat, jól tudják, hogy az összes fix-fizetésből élő tisztviselők között a városi tisztviselőknak, csekély kivétellel, van a legnyomorúságosabb helyzetük. Nem egy családos ember van közöttük, akik husz hónapokon át egyáltalán nem esznek, gyermekükkel együtt, de még más meleg étel is ritkán kerül az asztalra, kivéve burgonyát, amelyhez bár korlátolt mennyiségben, a főjegyző jóindulatából anélkül jutnak, hogy óra számára a piacon kellene áldogálniok.

Egyik városi főtisztviselő tegnap sorbavette baszéd körében az ügyosztályában dolgozó tisztviselőket.

— Mindegyik kiváló, jó munkás, de egy idő óta nincs eredménye a munkájuknak. Látszik rajtuk, hogy ki vannak éhezve. A nyomorúság megbénítja a munkaszerjüket és a munkakedvüket. Arról ne is szóljunk, hogy csekély fizetésükből még ruhára is tudjanak valamit elszakítani. Aggodalmat kell a tisztviselők sorsa, a város szempontjából is, mert egy szép napon a tisztviselők, minden igyekezetük dacára, képtelenek lesznek feladatuk pontos végzésére.

Ennek a főtisztviselőnek aggodalma élénk kifejezője a helyzetnek, amelynek tarthatatlan voltát a többi főtisztviselő is érzik, sőt nem egy főtisztviselő maga is a legkritikusabb helyzetben van, családjával együtt.

Hogy ennek a szomorú helyzetnek a feltárásával kötelességszerűleg nem lépett még elő a tanács, annak oka abból a másik sajnálatos körülményből folyik, hogy éppen most van a város 1917. évi költségvetése tárgyalás előtt, s a budget összeállításánál abszolút lehetetlenség az óriási köz-költségmellet kikerülni.

Van ugyan a városi tanácsnak egy tervezete, amely szerint a városi tisztviselők három csoportba osztva, 10, 15 és 20 százalékos városi háborús pótlékot kapnának, de éppen a nagy köz-költségmelésnek a hatása alatt, ingadozik, hogy a tisztviselők segélyére a szükséges 140000 korona kiadást is beiktassa a költségvetésbe. Egyik-másik tanácsagnak az a véleménye, hogy a tisztviselők helyzetének javítására vonatkozó indítványnak a törvényhatósági bizottsági tagoktól kellene kiindulni.

Normális viszonyok között van valami igazság ebben is, azonban a városi tisztviselők nyomora oly nagy s a segítség oly sürgős, hogy nincs idő a formák keresésére.

Lépjön elő bátran a tanács, tárja fel a

tisztviselők nyomorúságos helyzetét a maga szomorú, de igaz nagyságában s aztán határozzon a törvényhatóság, hogy akarja-e, miszerint tisztviselői belefutjanak a nyomorba.

Az állami tisztviselők nyomora már döngeti az országház kapuját s már 100 százalékos fizetés javításról is esett szó, míg éppen a tegnapi híradás szerint a kormány is belátta, hogy a jelenlegi helyzetben segíteni kell s 50 százalékos fizetésemelés elöl már nem zárkózik el.

Ami pedig az állami tisztviselőkre igaz, feltétlenül igaz Nagyvárad város tisztviselőire és alkalmazottaira is.

A háború olyan állapotokat teremtett, amely pusztulással fenyegeti a tisztviselőket.

A városnak kötelessége azt a néhány száz családot megmenteni a nyomortól, pusztulástól, amelyeknek fenntartója a polgárság érdekében használja fel képességét, munkacseréjét.

Oroszországban terjed a forradalom.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) A Frankfurter Zeitung jelenti Stockholmból: Moszkva, Kazan, Csarkov és Odessza városok tanácsa táviratilag jelentette csatlakozását a Duna pítervári bizottságához és egyuttal Oroszország belső felszabadításának bizottságává alakult.

Kronstadt is a forradalomhoz csatlakozott.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A pítervári távirati iroda jelenti: Pepelajev és Taskim képviselők a bizottság parancsára ma Kronstadtba mentek, melynek helyőrsége a forradalmi bizottság rendelkezésére bocsátotta magát. Pepelajev képviselőt Kronstadt katonai parancsnokának nevezték ki.

Wilson és Mexiko.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Baseltől jelentik: Wilson kérdést intézett Caranzához, Mexikó elnökéhez, hogy mi az oka annak, hogy az utóbbi időben a mexikói állampolgárok tömegesen hagyják el az Unió területét?

Finnországban is kitört a forradalom.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Pítervári lapjelentések szerint a forradalom Finnországban is kitört. Több száz finnországi állami hivatalnokot letartóztattak, mert egy titkos államellenes szervezetnek voltak a tagjai.

Bethmann-Hollweg Bécsben.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár pénteken ide érkezik és tanácskozik fog Czernin gróf külügyminiszterrel. A tanácskozás után kihallgatáson jelenik meg Károly királynál s szombaton elutazik.

Légberöpítették a Néva vasuti hidját.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Dagens Nyheter tegnap este azt a hírt kapta Stockholmból, hogy a Néván átvezető vasuti hidat, mely Oroszországot a finn vasutakkal összeköti, a forradalmárok a levegőbe röpítették.

Nagy malomégés Oroszországban.

Budapest, márc. 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Volga kormányzóságban levő Buzuki kerületben az összes malomok égnek. A kár eddig több száz millió pudra rug.

A követségeket a rendőrség őrzi Pétervárott.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Pétervárott számos embert agyonlőttek az utcán. A pénteki utcai zavargások alkalmával több száz sebesültet számoltak meg, több követségi épületet a külképviselek kívánságára a rendőrség őrzi.

Csaló szövetkezet a rendőrségen.

Akik dupla hadisegélyt ígértek a tudatlan falusiaknak. Végig csalták az egész megyét.

A rendőrségnek tegnap sikerült ártalmatlanná tennie egy csalószövetkezetet, amely az egész megyét elárasszotta szélhámoskedésével, s a tudatlan falusiakat nagyképűkedésekkel behálózta, ami által jó summákat szedett ki a jámbor emberek zsebéből.

Egészen új módszert eszeltek ki az emberek kizsebelésére. Bejárták a községeket és sorra érdeklődtek, hogy ki mennyi hadisegélyt hus hadszenvedő csalótagjaiért. Aki keveselte az összeget, azt felbuzdították, hogy dupla hadisegélyt eszközölnek ki a részükre, csak 10 koronát kell fizetni a kórvány megírásáért és a felragasztandó bélyegekért. Természetesen ilyenformán minden községben szép pénzt szedett össze a csalóbanda, amely három intelligensen öltözött emberből áll. Szörnyen tekintélyesek, de mindamellettszerűen nyájassak voltak mindenütt, úgy, hogy a nép együgyű fiaik könnyen felültek a mézes mázozó szavaknak.

De nemcsak a vidéket fosztotta végig ilyenformán ez a banda, hanem Nagyváradon is folytatták operációjukat. Különösen a bíróságok körül ólálkodtak, ahol szintén lekezdtek a körműkről a falusiakat, akik örültek, hogy no most már ennyi lesz a hadisegély, hogy el sem tudják költeni.

Talán még idővel időkig sikerült volna jövedelmező foglalkozásuk üzése, ha egy véletlen körülmény a rendőrség kezére nem juttatta volna a csaló szövetkezetet.

Tegnap reggel Vedresábrányból belátogatott Nagyváradra Kerékgyártó György számadó kordás. A derék atyafiak rokonsága van itt s gondolta, hogy benéz hozzájuk. A vasutól villamoson jött be a városka s a Szaniszló-utca sarkán leállt, hogy gyalog folytassa tovább útját.

Alihoggy lelépett Kerékgyártó s kocsi-ról, egy intelligens kinevezésű 30-35 éves száke ur lépett eléje s megszólította:

— Adj' Isten bátyám! Vaa e magának katona hozzátartozója, akiért hadisegélyt szednek?

— Már hogyné volna, — válaszolt a kordás, három rokonom szógálja a hazát!

— Hát aztán elég-e a hadisegély?

— Ha többet nem kapunk, hát éppen elég!

— De kapnak, ha akarnak, bátyám, csak folyamodjanak hozzánk, a mi irodánkba. Kijárjuk mi magának, hogy dupla hadisegélyt fog kapni.

— Biz' az jó lesz! hagyja helyben Kerékgyártó gazda.

A nyájass száke ur felvezette az öregot a közeli emeleten házába, ahol az irodában még két másik ur dolgozott. Feljegyezték az adatokat s kifizetteitek Kerékgyártóval 29 korona költséget s elbocsátották azzal, hogy rövidesen értesíteni fogják.

Kerékgyártó György boldogan sietett rokonához, akiknek előadta az esetet. A rokonok világosították fel, hogy bizonyosan

csaló bandával akadt dolga. Felvitték az öregot a rendőrségre, ahol Jánosy Gyula főkapitányhelyettesnek elmondta, hogy mi történt vele.

A főkapitányhelyettes azonnal kiküldte nyomozni Vass Károly detektívét, aki még a tegnapi nap folyamán elcepte a csaló szövetkezetet s a három szélhámost előállította a rendőrségre. Szigorú vizsgálat indult meg a csalók bünelajstromának kiderítésére. Az illetők nevét egyelőre titokban tartja a rendőrség. Egyikőjük rovtomultu volt segédjegyző, aki hasonló bünelajstromokért már volt büntetve.

Március tizenötödike

A nagyváradai iskolák a szokott lelkesedéssel ülték meg tegnap a magyar szabadság születésnapját; az ifjuság most is szobnél-szebb ünnepélyeken hódolt a szabadság eszméjének, a magyar honvéd diákságének, melynek most fakadnak roba el nem muló új sugarai.

Premontrei főgimnázium.

Szépén sikerült ünnepélyt tartott a premontrei főgimnázium ifjusága a Kath. Kőr Szent László-teremben, ahol nagyüzámú előkelő közönség gyönyörködött a szép műsorban. Megnyitóra a kis zenekar négyezes zongorakísérettel előadta Kéler Béla Csokoray nyitányát, mely magyaros ritmusával mindig nagy hatást kelt. Az ifjusági kis zenekar pompás színdarabokban adta elő a gyönyörű nyitányt, úgy hogy a közönség zajoson megtapsolta az előadókat. Szép megnyitó beszédet tartott ezután Hoványi János VIII. o. t., akit szintén lelkesen megtapsoltak. Belezay „Bucsu”-ját Eötvös költeményére az ifjusági énekkar adta elő veres zenekar és zongorakísérettel. A nehéz, de szép mű a közönségnek nagyon tetszett. Ezután Bartyk Mátyas VIII. o. t. szavalta el Sik Sándor egy aktuális szép versét, melyért zajoson megtapsolták.

Nagyon kedves volt Ternyei Edith VI. o. t. zongorajátéka, aki Chopin Es dur keringőjét adta elő bravuros technikával és szép színéssel. Az ünnepély fénypontja volt dr. Szombach Gotthard prem. kanonok, főgimn. tanár ünnepi beszéde, aki magasztos beszédben emlékezett meg a negyvennyolcas, valamint a mai történelmi napokról és meleg szavakkal bucsuztatta a bevonuló diákokat. Gyönyörű beszédjéért lelkesen ünnepelték. A műsor Resch „Talpra magyar”-jával és Ekel Himnuszával végződött, melyet az ifjusági énekkar adott elő Resch Mihály székesegyházi karnagy zongorakísérettel.

Kir. Kath. tanítóképző.

Dél előtt 9 órakor tartotta a kir. kath. tanítóképző intézet a vele kapcsolatos gyakorló iskolával hazafias ünnepélyt az intézet nagyteremben. A szép száru közönség és a tanári kar lelkes örömmel hallgatta az ifjuság által előadott szép ének, zeneszámokat és szavalatokat.

Megnyitóra a férfiak orgonakísérettel elénekelték a Hymnuszt, utána Gyenge István pyak. isk. IV. o. t. szavalta Sik Sándor egy alkalmi versét. Ezután Schmelzer

Béla és Rottensteiner Lajos tanítójelöltek előadták az „Ocskai brigádéros”-ból a Szerenádöt, mely bánatos szép melódiájával mindig kedvesen hat. Schmelzer gyönyörű hegedűjátékát és Rottensteiner szép zongorakísérettel megtapsolták. Nagy hatást keltett Krisztk János III. o. tanítójelölt szavalata, a ki Gyóni Géza és Harsányi Lajos egy-egy versét adta elő. Az ünnepi beszédet Szelle Kálmán IV. o. tan. jelölt mondotta. Utána Kacsóh Pongrác „Talpra magyar”-ját énekelte a tanítóképző és gyakorló iskola egyesített uniteno kara, mely eleven ritmusával igen lelkesítően hatott a közönségre és az ifjuságra.

Utána Rozsly István gyakorló iskola IV. o. t. ügyes hangsúlyozással, pompás színéssel előadta Harsányi Lajos egyik szép költeményét.

Az ünnepély legszebb színe volt Marschal József IV. o. tan. jelölt szavalata, a ki Rottensteiner Lajos IV. tan. jelölt díszkrét zongorakísérettel előadta Abrányi Euzil „Mi a hazá”-o. költeményét, melyhez Horváth Ákos írta a kísérő zenét.

A férfiak a betéteket igen szépen énekelte. A gyönyörű számot zajoson megtapsolták.

A szép ünnepély a szózáttal végződött, melyet az ifjuság Resch Mihály zenetanár orgonakísérettel mellett érekel el.

Az olasz polgári leányiskolában.

Negyszerű ünnepélyt tartott az olasz községi polgári leányiskola tegnap délután a vármegyeház dísztermében március 15-ike alkalmából. A tartalmas megnyitó beszédet Philipp Vilma önképzőkori elnök tartotta. Majd Petőfi és Március idusa címmel színdarab következett. Szereplők voltak: Nagy Kató Kászter Ilona, Tordai Ilona, Moré Magda, Rácz Ilona, Biró Anna, Balogh Anna, Dósi Klára, Docki Anna, Róthardt Ilona, Tóth Gyöngyi, Jónás Jolán, Rajz Ilona, Csóka Ilona.

A könnyedén gördülő, hatásos előadás végén a szereplőket melegen megtapsolták. Ezután esznády Valéria, Mártonffy Mária és Orómy Margit bájos éneke következett. Radó Magda költeményt szavalt teljes átértéssel s nagy hatással. Ezt követte az ünnepély fénypontja „A felbredt Csipkerózska”-o. színdarab. Szereplők: Csipkerózska: Vászárhelyi Aranka, Vasóru néni: Papp Emma, Fialai leány: Istvánffy Jolán, Királyfi: Fürster Piroka, Beteg katona: Bornát Mária, Szobalány: Dessenffy Emma, Szakács: Lőrincz Erzei, Kukta: Sinka Ilona, Szegény asszony: Kertyis Ilona, Kertész: Kovács Ilona, Tündérek: Thury Magda. Gyermek: Losonczy Etelka, Kelemen Kató, Kálmán Zsuzsa.

A szereplők mindenike közreműködött, hogy a színdarab egyike volt a legbájosabbakat, az it e nemben produkálni lehet. A közönség szönni nem akaró tepsokkal jutalmazta a szereplőket. A gyönyörű ünnepélyt a kar precíz és pompásan összevágó éneke zárta be.

Az újvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában.

Zöldy Bertalan tanító tartott a gyermekeknek igen szép, igazán a gyermeki lélekhez szóló beszédet. Szép sikerrel szavaltak: az I. osztályból Hant Kálmán, Hauer Pál, Tarján János; a II. osztályból: Halmos László, Mátyók Lajos, Kercsity Péter; a III. osztályból: ifj. Krüger Aladár (dr. Krüger Aladárnak „Az eszede”-című versét) és Szancz György; a IV. osztályból Heer József és Vajnovszky Károly. Az ünnepélyt dr. Lestyán Endre igazgató rekesztette be szép beszéddel.

ESKÜDTEK

**április 2-től
április 17-ig.**

A királyi törvényszék tanácsa Ember Géza táblabíró elnöklésével Tátray Kálmán és Jankovics Gyula bírák, Farkas István ügyész, Kiss Döme dr. ügyvéd, Romári Tibor dr. jegyző tegnap sorolta ki az április 2-től 17-ig tartandó ülésükre az esküdteket.

Rendes esküdtek lettek: Kocsán Károly nagásné, Friedmann Benő földbírtos, Fudistly Bálint szabó, id. Kalla András asztó, Popovich Lajos urad. arántartó (Sarkelyhid), Forgách Ede vill. vasuti ellenőr, Deák József eszőlőgép-tulajdonos (Nagyszalonta), Dajkovic János fényképész, Dévald János ipartestületi tükár, Feldmann István molnár, Szabó János birtokos (Váradszőlés), ifj. Kestyes Lajos földműves (Sarkad), Pécsy Lajos adóoszt., Dobosi János lakatos, K. Nagy Sándor földműves (Bihardlós), Dadi István gazdasági, Bódi Mihály gazdasági (Nagyszalonta), Szabó János birtokos (Nagyszalonta), Danó György eszmadés, Batári Gyula háztulajdonos, Bents Gyula cukrász, Petrányi Ferenc malomtulajdonos (Bihar), Kinter Mihály birtokos (Bartócsfalva), Petrács János tanító, Nagy Árpád p. ö. tükár, Mitteleier Ede szabó, Gy. Nagy Ferenc (Ártánd), Nagy Endre eszmadés, Récz Jakab bankpénztáros.

Pótekeskedtek: Simon János hangszerész, Davids Lajos dr. min. tükár, Darabanth Eleonóra kőh. gondnok, Csécs Mihály tanító, Csor János eszmadés, Jasth Károly bankhivatalnok, Császár József paplanos, Jób Lajos kereskedő, Molnár Henrik magánzó, Cségléd Jereimás ip. elnök.

Népmissió Endrődön.

Lélekemelő, nagy ünnepe volt Endrődnek, a nagyváradi egyházmegye legnépesebb hitközségének március 3-tól egész március 12-ig, midőn P. Vergha István, P. Martinovits Sándor és Zircos X. Ferenc missióatyák a sok ezernyi népnek apostoli, fáradhatlan buzgalommal missiót tartottak. Ődi tölég és vigasztalólag hatott a misszióatyák szívet-lelket megmarkoló szava az általános nyomorúság eme gyászos napjában. A romlottságot kiirtani s megakadályozni, a meggyengült népet bizalomra vezetni s megerősíteni, legnevezesebb feladata a népmissiónak.

Endrőd népe csakugyan megőrtette a missió áldásos oélját, kivette részeit belőle a község nagyja s apraja. Minden nap hajnali 5 órakor meggyíltak a templom kapui s a kecs reggeli szürkületben nagy tömegben tódultak a hívek a szép tégas templomba, hogy az egész napon tartandó isteni szolgálásban résztvevőnek és gyónásukat elvégezhesék. Nyolc pap lankadatlan buzgósággal teljesítette az esti 7 óráig szakadatlanul tartott gyónatársokat, míg a missióatyák naponként kétszer gyönyörű s ezívre leelő emlékedéseket tartottak. Megható volt a csatorák esti hódolati ájtatóság s Szentégl Jézus imádására. Az ünnepi processió előz beládtak költés rendben a besorozott új katonák, mellükön nemzetiszín szallagon függő keresztökkel feldíszítve, kezökben pedig szög gyertyával, hogy vallást tegyenek az ifjúd katolikus hitokról. Az ünnepi szónok kenetteljes és vigasztaló sz. beszéde után ezek ajkain megcsendült erős régi magyar szók: „Áldd meg országunkat, mi

magyar hazánkat, vasárljad jóra a mi királyunkat, — mentis meg miakat ellenség től! — Ugyanetek szombatok este volt Külön ünnepe a B. Szűz Mária tiszteletére. Vasárnap este az utolsó sz. keresztiről szóló emlékedés után, a plebános bucsu szavaiban hálással megköszönte a missió atyák fáradhatlan munkálkodását és további apostoli működésükre Isten bőséges áldását kívánta: ezek után a missió ünnepélyes hálaadással befejeztették.

Maggyónt Endrődön a missió alatt 5884 hívő, a mi igen tekintélyes szám, tekintve azt, hogy község szíve s virágja, mintegy 4 ezer ember a fronton fegyveres szolgálatot teljesít, az áldozók száma pedig 10650 volt.

Szolgáljon mindaz Isten nagyobb dicsőségére és a lelkek üdvére.

L. J.

**A Szigligeti-Társaság
Arany ünnepe.**

**Kosztolányi Dezső
Nagyváradon.**

Arany János emlékünnepeinek megünnepelésére nagyban készült a Szigligeti-Társaság, a melynek ez alkalommal, — miut már jeleztek, — kiváló és kedves vendége lesz: Kosztolányi Dezső, az új magyar irodalom egyik legjelesebb képviselője, a finom hangulatok poétája ül a Társaság felolvasó asztalához. A kitűnő író most értesítette a rendezőseket, hogy vasárnapra vitradó éjjel érkezék Nagyváradra, ahol író barátai meleg szeretettel készülnek fogadására, de kétségtelen, hogy egész irodalomsszerető közönségünk nagy és rokonszenves érdeklődéssel fűződik a jeles poétát, aki Arany Jánosról szabad előadást fog tartani. — Még egy kedves vendége lesz: kivüle a Társaságnak: Lovassy Andor, aki a nagyszalontai temetőben összegyűjtötte Arany Jánosnak, még nagyszalontai nótárius korában írt sirversit s azokat maga fogja felolvasni. Gasdagítja még a műsort a színtársulat két ünnepelt művésznőjének: Gazdy Arankának és Kovács Mártának közreműködése is, akik Várad Aladár karmester kíséretével a nagy költő megzenésített műveit adják elő.

A Szigligeti Társaság nagyszabású emlékünnepeinek teljes műsora a következő:

Elnöki megnyitó. Elmondja Sas Ede, a Szigligeti-Társaság elnöke.

Arany János. Költemény. Irta és előadja Dutka Ákos, a Szigligeti Társaság r. tagja.

Kosztolányi Dezső előadása Arany Jánosról.

Arany János megzenésített balladái. 1. A walesi bárdok. 2. Tetamre hívás. Szavalja Gazdy Aranka, a Szigligeti színház művésznője. Zongorán kíséri Várad Aladár, a Szigligeti színház karmestere.

Arany János ismeretlen versei. Összegyűjtötte és felolvassa Lovassy Andor.

Arany János dalai. 1. Kondorosi csárda mellett. . . . 2. Hoz iharfa, iharfa. . . . Éneklé Kovács Márta, a Szigligeti színház művésznője. Zongorán kíséri Várad Aladár.

Az ünnepe a vármegyeháza nagyteremében sajjlik le; kezdete este fél 8 órakor. Jegyek 4, 3 és 1 koronás árban s Hegedűs Hirlapjában kaphatók s örömmel konstatáljuk, hogy nagy kelendőségnek örvendenek, ami Nagyvárad műveit közönségét te-

kiatetbe véve, másképp el sem képzelhető. A rendezés munkájában Fehér Dezső, az ünnepe rendező szakosztály elnöke és Péásztor Ferenc, a pénzügyi szakosztály elnöke fejtenek ki buzgó tevékenységeit, ami biztosítéka annak, hogy az ünnepe ezen a tekintetben nem hagy fenn kívánni valót.

**Az urinők cipőket
készítenek . . . ***

**Látogatás a Kath. Növédő
Egyesületben.**

A Katholikus Növédő Egyesület Telsky-utcai helyiségébe nyituk be. A nagyterem különválasztott részekében hangja kalapálás, varrógép zakatolás, egymásba fonódó női hangok vonják magukra figyelmünket. . . . Mi ez? Cipésműhely? Valóságos cipésműhely. Szorgalmas urinők mokett, pesztó, plüss, bárcsy, butorkelme stb. darabokból cipőfelhárásokat szabnak (tessek ide adni a 34. szabási ívet!) kérgöt kalapálnak, (kérem a 37-es kaptafát!) oszriszal ragasztanak (kérem az ollót!) fatalpokat tesznek, vesnek, próbálgatnak (megkapta az a szegény szegény a kért ívet?) s az apró kis kecsók alól hasznos cipőcskéket, papucsek kerülnek ki. Nagyság szerint, színe és sorakozva valóságos kiállítás. És a színpompának milyen vegyülete. Mind-egyik más stílus, más szín, de még formában is más. Látunk babacipőt, félcipőt, papucsot, magasszárú fűzőcipőt. Ára? Hja kérem drága az anyag? Tessek hozni anyagot. Fatalpunk az van! Munkadíj cipőként: 3 korona. De azért ezeket is eladják 7—15 korona. . . .

Ma, amikor a kultuszminiszter rendeletileg hívja fel az összes tanárokat, tanítókat a cipő és ruha kérdéseinek megoldására, ez az intézmény valóban nagyfontosságú.

Ne és hogyan jutottak el — a cipésműhelyig? Mikussay Margit urad, községi iskolai tanítónő a Katholikus Növédő Egyesületnek agilis elnöke az ország fővárosában résztvevő egy cipőkészítő tanfolyamon Hazajött. Egyszerre két tanfolyamot nyitott, összesen 50 növendékkel. Ezek mind urinők. Amikor ennek hat hét múlva vége lett, Hanning Aranka és öv. Meluch P.-né urinők vállalkoztak újabb tanfolyamok vezetésére. Éddig az intézet mintegy 200 pár cipőt készített, melynek nagyrészt szegény gyermekek kapták. . . .

A terem másik oldalán szegény asszonyok jönnek mennak egy iróasztal körül. Itt van a Katholikus Növédő Egyesület iróháza is. Felfektetett könyvek, hosszú nevek és nacionalák, oszlopok szá sorok. A jótékonyság iróháza. Szegény-ügy, állás-kínalat, álláskeresés, elhelyezés, levélírás, segélyosztás stb.

Külön osztály: az anya és csecsemő védelmi osztály. Egy okleveles szülész, mint gondoskodó már felkeresi azokat a házakat, ahol a golya jár vagy járn fog. Gondoskodnak — részben a Vörös Kereszt útján — tejről, főről, segélyezésről. Az összes ügyfeleket, segélyszerezőket felkeresik az urinők, környezeltanulmányt végeznek s ennek alapján döntenek a segélyosztás fölött. . . . Nyomort enyhít, könnyeket töröl.

Anyagi források? Nagybárra: a „holtkés”. Egyházi vezetők. S akik dolgoznak? Lelkes urinők! Elemér Ferenccé és lelkes gárdaja (közük öv. dr. Személy Kálmáné, Kasin-czy Mária, Tar Klementis, Farkas Etelka, öv. Várszegy-Lajosné tanítónők) igazán cigan munkát végeznek, amelyről eléggé elismerőleg nyilatkozni a toll nem képes. Ez

* A Népevelési Közlöny legutóbbi számából.

az alig két éves fiatal intézmény a jövőkönyv-
ság gyakorlatában már is első helyre kü-
zdte fel magát a jövő szociális kérdéseit
nek megoldásában vállaira néző feladatok
háralat.

(-dy)

A Kath. Kör negyedik közművelődési estélya.

Ma, pénteken délután 5 órákor tartja
a Katholikus Kör negyedik közművelődési
estélyét a Szent László-teremben. A rendezés-
ségnek sikerült oly kiváló előadókat meg-
nyerni a közreműködésre, hogy a kitűnő és
változatos műsor minden pontja kellemes,
tanulságos és szórakoztató lesz. Az estélyen
ezen alkalommal dr. Krüger Aladár fog be-
szélni. Dr. Krüger beszédének címe: „Keresztény értékek” lesz a mo-
dern keresztény mozgalmak néhány jellemző
vonását fogja biztos kézzel megrajzolni, min-
denütt rámutatva a vallástalan álkultúra ká-
ros váltára.

A műsor a következő:

1. Beethoven: Mendelssohn szonáta III.
tétel. Zongorán előadja Angyal Ilus polg.
isk. tanárnő.

2. Költésények. Szavalja Polgár Ma-
rieka, a Szigligeti-színház művésznője.

3. a) Hárdl: Largo. b) Schubert: Ave
Maria. Hegedűn előadja Ambrózy Irén zongor-
tanárnő. Harmoniumon kíséri Vucskics Ot-
tóné urasszony.

4. Keresztény értékek. Beszéd. Tartja dr.
Krüger Aladár.

5. a) Major J. Gyula: „Az est”. b) Man-
delshohn: „Mi lenne delek nélkül.” Három-
szólamú női ker. Éneklik az Orsolya sárda
tanítónőképző intézetének növendékei.

Beszéltidő nincsen. Az estély pontosan
d. u. 5 órákor kezdődik.

A városok közellátásának reformja.

A polgármesterek a kormányhoz.

A városok országos kongresszusának
megbízásából Nagy Ferenc dr. miskolci polgá-
rmester terjedelmes felterjesztéssel dolgo-
zik, amelyet a kongresszus megbízásából
legközelebb Tisza István gróf miniszter
elnökhez szándékozik juttatni.

A városok kongresszusa kéri a kor-
mánytól az ipari cikkek árának maximá-
lását, továbbá a lisztadagok fejenkénti meny-
nyiségének az egész ország lakosságára nézve
egyesforma megállapítását, mert igazságtalan-
nak tartják a városok vezetői azt, hogy amíg
egyres helyeken a kormányrendelet által
megállapított fejadagokat 30—40 százalékkal
csökkentik, addig más községekben a liszt-
adagokat érintetlenül hagyták. Aránytalan-
ság van a másféle élelmiszerek elosztása
körüli is, aminek megszüntetését szintén kéri
a kongresszus.

Sándor István kecskeméti polgármester
javaslatára a memorandumban kéri a ga-
bonarekvirálás rendszerének megváltoztatá-
sát is oly módon, hogy a rekvirálendő meny-
nyiségeket ezentúl már a cséplésnél álla-
pítsák meg és adjon a kormány jogot a
városoknak, hogy egész évi gabonaszükség-
leiket maguk szerezhessék meg.

A sertések rekvirálását az állam vegye

kezébe és rekvirálja egyúttal a szükséges
takarmányt is. A gardákat bizza meg a
sertések hizlalásával és adjon módot a
városoknak a hízott sertések rekvirálá-
sára.

A memorandum részletesen kiterjeszko-
dik Geiml József tomesvári polgármester
eszméjére is, amely a vajtermelés korláto-
zását sürgeti és ezzel kapcsolatosan javas-
solja a memorandum a tej ipari feldolgozá-
sának szabályozását is, továbbá a tejtermé-
kek árának oly mérsékelt megállapítását,
hogy a tej ipari feldolgozása ne legyen gaz-
daságos dolog.

Mind ezek után Apponyi Albert gróf
eszméjéket javaslója még a memorandum
a tej országos rekvirálását és a tejfolyas-
tásnak fejenkénti való egységes megállapi-
tását az egész országban.

Viszsaéltések az ócska gépszijjal.

A rendőrség a miniszteri rendelet módosításáért.

A rendőrkapitányságnál Darabanth Fe-
renc iradisaigazgató látja el a bőrök forga-
lombahozataláról és maximálásáról szóló mi-
niszteri rendelet ellenérzését. Ezen műkö-
dés közben arra a tapasztalatra jutott, hogy
ezen rendeletekben hűségok vannak, sze-
lyeknél fogva a közönség könnyen kijátszhatja
a miniszteri rendelkezést. A miniszteri ren-
delet nem körvonalozza kellőképpen a gépszij-
bőrök forgalombahozatalát. Minthogy pedig
a gép zijek igen alkalmasak a cipőtalpalás
cséjára, és a bőrűru igen népszerű kereseti
cikké vált. A miniszteri rendelet csupán az
új gépszijak árát maximálja, míg a használt-
takét nem. Így történik meg, hogy a gép-
tulajdonosok a használt gépsziját méregdrága-
ron eladják és sokkal olcsóbban vesznek
helyette maximált új gépsziját.

Darabanth jelentést tett Gerő Ármán fő-
kapitányhoz olyan irányban, hogy a rendőr-
kapitányi hivatal írjon fel a miniszternek a
bőrűru forgalombahozataláról szóló rendelet
kiegészítése végett.

A módosító jelentés a következőképpen
szólt:

„Mindazon ócska gépszijak forgalomba-
hozatala vagy bármilyen csíra leendő fel-
használása tilos. Gyárakban és minden más
üzemekben hajlési erőre használt zijek
használatlanosságuk megállapítására a
kir. iparfelügyelő lenne hivatott, s ennek
véleménye alapján lenne forgalomba hoz-
ható, vagyis kizárólag a Bőripar Központ-
nak eladható.

A kereskedelemben eladás céljából rak-
táron tartott mindennemű új gépszij kész-
letek bajszentés alá esnek. Kiszolgálás csak
a kerületi iparfelügyelő véleménye alapján
történjék. Annak igazolása, hogy kérelmező-
nek grái vagy más jellegű ipari vállalko-
sága van, az elsőfokú iparhatóság vagy a járási
főszolgabírósság által igazolassék.

A büntető rendelkezés terjesztéséki ki,
ahol jogtalan szavazás vagy eladás történne,
az elkövetésre is.”

A főkapitány a módosító jelentést, mi-
előtt a miniszterhez felterjesztésű, át tette
véleményezés végett. Pásonyi László kerü-
leti ipari főfelügyelőhöz. A vélemény bi-
zonyosan helyben hagyó lesz.

Csomagok a hadifoglyoknak.

A hadifoglyoknak küldendő csomagok
súlya az 5 kg.-ot nem haladhatja meg. A
csomagok csak ruhát, fehérneműt és egyéb
személyes használatra szánt tárgyat (konser-
vat, kócskeszűtet, szokoládét és más nem
romló élelmiszert, dohányt, szivart stb.) tar-
talmazhatnak. Könyvet küldeni nem aján-
latos, mert nem valószínű, hogy az ellen-
sleges cenzura azokat átengedi.

Írábeli közleményt a csomagban el-
helyezni, vagy a szállítólevél szelvényére írni
nem szabad.

A csomagokat a hosszú szállítási utnak
megfelelően, tehát bízható gondos és tartó-
són kell csomagolni és ólomszárral vagy ke-
mény peccsötviasszal lezátni. A burkolat la-
gyon viasszos vázson, vízálló más szövet vagy
faláda. A címet magára a burkolatra kell
írni. Papírlapra írni a címet és azt a bur-
kolatra ragasztani nem szabad, nincs meg-
engedve a főgőz cím használata sem.

Csomagokat a postahivatalok hadifog-
lyok részére csak úgy fogadjanak el, ha a fel-
adó a fogoly tartózkodási helyét ismeri és
azt a küldeményre ráírja.

Minden csomagra a feladó pontos címét
is fel kell jegyezni.

„Egy postatiszt holttestét találták a váradi vonatban.”

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Egyik nagyváradi lap tegnap esti számában
fenti cím alatt borzalmas cikket közöl. El
van mondva a hátborzongató történetben,
hogy a Nagyváradra érkező hajnali ese-
mélyvonat postakocsijának becsukott ajtaját
egy vasuti alkalmazott kinyitotta és mi-
közben a hordárok két csomagot belőditot-
tak, römülten vette észre, hogy egy ember
holtan fekszik a kocsiában. A holttestben a
cikk vége felé Tóth László posta és távir-
da vonalfelügyelőt ismerik fel azért, hogy a
cikk utolsó sorában kiderüljön, hogy az
ismeretlen egy 50 évesnek látszó ember.

Tekintetes Szerkesztő ur! Eltekintve
attól, hogy a becsukott postakocsi egy va-
suti alkalmazott sem nyitja fel, eltekintve
attól, hogy a hordárok a csomagokat nem a
postakocsihoz szokták belodítani és hogy az
egész cikk csupa feltételezés, ezenkívül a
postalkalmazottakra milyen sértő is. És én
a postatisztviselő, de különösen a cikkben
apostrofált postatisztok nevében kérem
Szerkesztő urat, hogy ennek a levélnek he-
cse lapjában helyt adjon III. meg tudni a
borzalmas cikk írójának, hogy aki a posta
szolgálatában áll, az még nem szabad posta-
tiszt. A postánál is, éppen úgy, mint min-
den hivatalban, nem minden alkalmazott
tiszt, ezért ha egy vasuti paklikocsiában egy
vonalfelügyelő holtan találnak, akkor
még nem lehet a közönségnek beadni, hogy
egy postatiszt holttestét találták a váradi
vonatban; mert azt a hitet kelti, hogy a
postatisztok paklikocsiában szokták a vasut
mentén húzó telegráfdrótokat javítani. A
cikk tagadhatatlanul rettenetesen és rémösen
iródott meg, de mi postatisztok elvárjuk,
hogy az újságíró, aki a posta és telefon
ügyben előszékenységünket annyiszor igénybe-
veszi, ezt az örömmel és szívesen tett elő-
székenységet felelősséggel ne viszenozza.

Vagyok Szerkesztő urunk lekötözött
tisztelője

a nagyváradi postatisztok nevében:
Egy posta-távirda tiszt.

* Bélyeggyűjteményeket veszek
naponta délután 1/3-tól 1/4-ig a Simon
régiségkereskedésben, Rákóczi ut.

..HIREK..

* Felemeik a tisztviselők fizetését. Budapesti tudósítónk arról értesít, hogy a kormány a kormány a tisztviselők fizetésének 50 százalékos felemelését tervezi. Az egész ország közvéleménye sürgeti már a tisztviselők fizetésének rendezését s e hír szerint a kormány is rátért arra az utra, amely a tisztviselőket megmenti a teljes tönkretűléstől. Az általános drágaság legjobban ezt az osztályt sújtja s ezen még 50 százalékos fizetésemeléssel sem lehet segíteni. A kormány eddig csak drágasági pótlékokkal kísérletezett, de ezek a 20-30 százalékos pótlékok alig segítettek valamit, holott a drágaság már akkor 100 százalékos volt. Maga az állam is beállt azóta a drágítók közé (posta, vasut!) s így érthető, ha segíteni iparkodik tisztviselőin.

* A csanádi képtelen új tagjai. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király a csanádi képtelenben megüresedett kanonoki állásokat Kayser Lajos mekói és Magyary Pál nagybecskereki plébánosnak adományozta.

* A Katholikus Kör közgyűlése. A nagyváradai Katholikus Kör 1917 március 18-án délelőtt 11 órakor az egyesület Szent László termében tartja évi rendes közgyűlését.

- A közgyűlés tárgyszorozata:
1. Elnöki megnyitó.
  2. Titkári jelentés az egyesület 1916. évi működéséről.
  3. Az 1917. évi számadások megvizsgálása céljából számvizsgálók kiutalása.
  4. Az 1916. évi megvizsgált számadás jóváhagyása s a fölmentvény tárgyában határozat hozatal.
  5. Az 1917. évi költségelőirányzat megállapítása.
  6. Az igazgató-választmány egyik tagjának 1917. évre megválasztása.

* 10000 koronát küldött a főispán a Pro Transylvániának. Megemlékeztünk a Zita királyné védnöksége alatt működő Pro Transylvania egyesületről, amely az erdélyi oláh betörés alkalmával felhúrt tüzehelyek helyreállítását s a szegény, tönkretűtött lakosság felségélyezéséért tüste ki öslul. Az egyesület vezetősége a törvényhatóságok vezetőit felkérte, hogy a hazafias cél érdekében társadalmi mozgalmat indítsanak. Még mielőtt Nagyvárad város polgármestere ez irányban intézkedett volna, Nagyvárad város minden hazafias, nemes célt szíven viselő főispánja: dr. Cziffra Kálmán tegnap átrátot intézett Rimler Károly polgármesterhez, amelyben kért a polgármestert, hogy Nagyvárad nemesszívű társadalmának figyelmébe ajánlja az egyesületet, mely sokat szenvedett erdélyi véreink javát szolgálja. Egyben az erdélyi menekültek felségélyezésére a hozzá begyűlt adományokból 10000 koronát tett át dr. Cziffra Kálmán főispán a polgármesterhez a Pro Transylvania részére.

Azt hisszük, hogy áldozatkész közönségünk csakhamar tekintélyes összeggel gyarapítja azt az első 10000 koronát.

* Új szokatlan szavak. Harsányi Zoltának egy kis jelenetében a rendezői utasításban olvasható: „Belép. Kezében zsetár és padka” Istállóból, fejéből jövet nem lehet más ez a két instrumentum, mint az ismert sajtár és sámlí vagy kis szék. Lehet, hogy a zsetár tájzólás, de nem szerencsés, mert nagyon hasonlít a zsetár hor, s az olvasó könnyen összetéveszti a kettőt. A padka pedig a magyar nyelvben nem a kis széket, hanem a buhos kamacs körűl húzó üldőhelyet jelenti. „A padkára telepedett, a padkára ült.” Ujasműveknek tűnhetnek fel a zsetár és a padka a pesti romlott magyarsággal beszélőknek és írónak, de azt a gyarut keltik, hogy a „csizmadia és kéjszár” ra, vagy hogy modernek legyünk, az Ady Endre által értelmellenül használt „mordálygató”-re fordul az a nagy nyápiság a végén.

* Halálozás. Osv. Csányi Istvánné szül. Korda Mária tegnap éjjel hosszú szenvedés után életének 69. évében, özvegyeégének 27. ik évében meghalt. Az elhunyt matróna néhai Csányi István volt élelői főszolgabíró özvegye volt s testvére néhai dr. Korda Kálmán orvosnak. Az elhunyt nagyműveltségű, kiválóan gyengéd lelkületű uraszerony volt, aki halálos nagy betegségeit is nagy türelemmel viselte, panasz nélkül, hogy ezzel is kímélje örökre aggódó szeretett. Margit leánya, Fischhof Erigyes tartalékos százados, püspökati uradalmi számvéveő neje és Kálmán fia gyászolják. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Kálvárián utca 18. sz. gyászházban.

Firóbbot Erigyesre született Csányi Margit és Csányi Kálmán mint gyermekei, Fischhof Erigyes mint veje és Fischhof István mint unokája, ugy a magok, mint az összes rokonok nevében is, mély fájdalommal, de az Isten skarszában való megnyugvással tudatják, hogy szeretett jó edes anyjuk, nagyanyjuk és rokonok öz. Csányi Istvánné szül. Korda Mária folyó hó 15. ikén éjjel után fél 1 órakor hosszú, de példás türelemmel viselt szenvedés és s szenvedések többtörői ájtatos felvétele után, áldottos életének 69. ik és özvegyeégének 27. ik évében szelid lelkét visszaváradta Teremtő Istenének. Dóga halottunk földi maradványai folyó hó 16. án d. v. 3 órakor a gyászházban Kálvárián utca 18. szám alatt a róm. kath. egyháza szerzetessége szerint fognak beszterteltni és az obssi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Lelki üdvéért az engesztelő szentmisés áldozat f. hó 21. én délelőtt 9 órakor az olasz róm. kat. plébánia templomban fog bemutatottat. Nagyvárad, 1917. évi március 15. én. Az örök világosság fényekedjék neki!

* Szerb fogságból hazatért főhadnagy. Irsztrubi ba megérkeettek Olaszországtól azok a kőserélt rokkant magyar és osztrák hadifoglyok, akik végig szenvedték a szerb fogságot s akiket Szerbia elfoglalása után Olaszországba vittek. A most érkezettek legnagyobb részét magyarok, csak kis részben horvátok. 259 közlegény és 11 tiszt. A tisztak között van Berényi Sándor 3. gyalogezredbeli főhadnagy is. Berényi Sándor a nagyváradit. szert. székesházi uradalm gazdatisztja s mint ilyen éveken át Nagyváradon működött s kedvelt tagja volt a társaságoknak.

* Paylander nem halt meg. Egy jelentés alapján írjuk, hogy az elevean Paylander Waldemár meghalt s hat gyermekekét árván hagyta, miután feleségétől már jóval előbb elvált. Most Kopanhágából az a cég, amelynek Paylander „dolgozott”, átfelja a halálhírt, Valószínű, hogy közönséges szíreklám volt ez a halálhír, hogy a jól működő mozzinész hervadásnak indult népszerűségét felfrissítse.

* Nem lesz városi börtület. A város felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy városi börtület nyitására adjon engedélyt. A terv, amelynek megvalósítása pedig hazamos és közhessan lett volna, nem tetszett a miniszternek s nem járult hozzá. Kár.

* Adomány a vak katonáknak. Grócs Béla nagyprépost 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonák javára erre a célra gyűjtésük errel 3886 korona 37 fillére emelkedett. Rendelteséi helyre juttatjuk.

* Rabolnak a cigányok. Balányes környékén. Pop Vazul belényes-ujlahi gazdához betört egy cigánybanda, a gazdát és feleségét leölték s a házat kifoszták. A cigányok az élelmiszereket, s a gyémántokat s a butorokat is elvitték. A esendőre az ezeket a cigányokat gyanúsítja, hogy S. Nagy Lajos biharospöki gazdát kirabolták.

* Kényszeregyezés. Blum Simon mezőtelegi fakereskedő kényszeregyezséget kért a nagyváradit törvényhatóságtól. Bolcas Ágoston dr. jegyző a 20 százalékos egyezséget elkészítette s azt a törvényhatóságok tegnap jóváhagyta. A fakereskedőrek 10 élő gyermeke van. Egyik pénzintézet képviselője kijelentette, hogy a kényszeregyezéshez miadig szivesen hozzájárul, mert miadig megkapta a pénzintézet a megajánlott parcsot.

* Adomány. Grócs Béla nagyprépost a Vörös-Kereszt Jobbkéz osztály céljaira 100 koronát adományozott, mely adományt hálásan köszönjük. Vörös-Kereszt Jobbkéz-osztály vezetősége.

* Emőd Tamás neve. A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszter megengedte, hogy Fleischer Ernő nevet „Emőd” re változtassa. Emőd Tamás az előtt e nevet csak mint író használta, de most már belügyminiszteri engedéllyel véglegesen is használni fogja az Emőd nevet. A sorozáson is már mint Emőd lett alkalmatlan a katonai szolgálatra.

* Diáktemetés. Tegnap délután temették az oly korán elhunyt Tempaleny Ferenc főgimnáziumi tanulót. A temetésen résztvettek a főgimnázium igazgatója, a tanári kar és az elhunyt tanulótársai és mások. A bánatos szülők ezuton mondanak köszönetet ugy a főgimnázium igazgatójának, mint a résztvevőknek, akik korán elhunyt gyermekük végtiszteletéért résztvettek.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógymárában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-64.

Irodába

egyszerű könyvelésben jártas, szép-írású komoly urileány állást nyerhet a Parkszállóban.

Takarítónőnek

szorgalmas és megbízható asszony kerestetik 70 korona fizetéssel. Rákóczi-ut 5. sz.

A **Parkszállótól** **MOXIN** biztosan. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiskönyves Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen **Y-PO** crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltüntet a ráncokat, szeplőket, mitesereket, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és **silkos mellfűzőt**

és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Keszenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

* **Könnyűség, hurut, rekedtség és elpárlásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelvény.** Ára 1 20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **„Korona szappan-por”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hétféle mosó, a ruhának nem árt, minden eseményen a törvényszéki vegyészintézet tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13-02.

ZENE és MŰVÉSZET.

Swardström Walburga Nagyváradon. Swardström Walburga asszony a világhírá énekesnő, akinek szombati hangversenye alkalmából Nagyvárad intelligens és műértő közönsége sajtófelőlésig meg fogja tölteni a Fekete Sas hangverseny termét, ma érkezik Nagyváradra, ahol a Rimanóczy-palotában bérelt lakást. A szombaton este nyolc órakor kezdődő hangverseny műsora a következő:

- 1. a) Aria Verdi Traviata operából; b) Vor Ihrom Fenestor; c) In den Baeren; d) Wiegning; e) Vergebliche Ständchen.
- Brahms. II. a) Der Musensohn; b) Der Erkönig; c) Hgideurdelein; d) Résslet a Három a kislányból Schubert (III. a) Menest — E. dell' Acqu; b) Usenet, Tarnay; c) A kosár — Csiky János; d) Mädchen sind, wie der Wind — Löwe.

A műsoron kívül Swardström Walburga asszony magyar dalokat is énekel és a zongora kíséretet dr Bródy Miklós, a kiváló

komponista és a kolozsvári Nemzeti Színház jeles karmestere látja el.

SZÍNHÁZ.

Heti műsora

Pénteken: H5 lesz! Az igazi férfi. A fronton. (Kálmán Andor, Forrást Huzó, Ifju Matolay Károly és Hill László színpadi alkotásainak bemutatója)

A **pénteki előadás** esti hét órakor kezdődik. A közönséget annál is inkább pontos megjelenésre kéri a színház vezetősége, mert az előadás megkezdésével lezárják a nézőter ajtóit.

Vendégfellépések a Szigligeti-színházban. Alexander Margit, a hajdani telenomón, aki évek óta énekbangja ki-képeztetésére fordítja minden busgalmát, legközelebb a Szigligeti színházban lép fel, ahol már nagy sikere volt énekes szerepben. A Három a kislány Médijét énekl. — Bársony Róza, aki Sik Ruzsó és Várady Aladár tanítványa a napokban fejezi be tanulmányait, szép hangját, énekiudását és játékát „Mágnás Miska” Rolla grófnő szerepében fogja bemutatni a közönségnek.

A **színház Szigligeti-estje** Szombaton nagyszabású Szigligeti emlékművet rendez a színház. Az estöt Kőrösi Aladár dr konferánssza vezeti be, majd színpadon Szigligeti Ed egyik klasszikus vigjátéka: Liliumfi, amelynek szereposztása a következő: Sálvay gróf — Sik Ruzsó, Liliumfi — Tompa Béla, Stellafi — Rákosi Ferenc, Kányay — Dósa István, Gyuri — Bibary Sándor, Schwartz — Szigeti János, Fia — Tarnay, Miska — Szabó Margit, Kányay leánya — Vigh Manci.

A **drótostót.** A magyar vidám operettek ujjazati sikeresével a magyar eredetiségével különös feltűnést keltve vonult be a magyar színpadra a Drótostót, amelynek zenéje, szinte egy csapásra népszerűvé lett, még pedig annyira, hogy a színház biztos sikerre számíthatott, még ma is, amikor vasárnap este előadásra tűzte a Drótostót, amelyben Zsigmond Annának, Vih Manciának, Bibary Sándornak és Szigeti Jánosnak vannak kiadós szerepeik.

IRODÁLOM.

A **„Népnevelési Közlöny”** társadalmi és tanügyi újság (Szerkesztő Várady István) most megjelent számában Emő Gyula Tanítói állások szervezése a hadseregben e alatt a népnevelésnek a hadseregbe való bevezetésével foglalkozik. Cikket írtak még Sics Károly: A leleményes tisztviselő (Tárcs) — dy: Az uri nők cipőket készítenek, öv. dr Személy Kálmán: Gyermekek utcai védelme, Lásos József: A hadbavonult oihari tanítók családjaért, — Gyermektanulmányozás. Ezek mellett hírt is közlök a szerkesztői üzenetek és hivatalos részegészítik ki a vármegye névső és kintágon szerkesztett társadalmi tanügyi újságját.

SZERKESZTOI POSTA.

Plebánia. A kért tudósítás f. hó 10-iki, szombati számunkban megjelent.

Inf Rgt. No. 37. 1. feldkompanie, 1. zug. Jogosult a táppénzre a miniszteri rendelet értelmében. A városház hadsegélyző hivatalában jelentkezék.

VIDADÓ mozgó-színház Pénteken **A hegyek alján** dráma 4 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

URANIA mozgó-színház Pénteken **A válás oka** Dráma 4 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLO mozgó-színház Pénteken **Trilby** dráma 3 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

Heti árjegyzék:

Dicső	árak.
Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—20
Likőrpohár csiszolt üvegből	—30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	—40
Teáscsésze fehér finom porcellán	—90
Moccacsésze színes finom porcellán	—80
Majolika gyümölcs tányér színezve	—60
Kávéscepor színes finom porcellán	—60
Gyermekcepor színes finom porcellán	—40
Színes festett vizespohár aranyozással	—80
Gyermek fűlespohár csiszolt	—80
Évökánál jó erő fémből	—60
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2—
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2—
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2—
Fűszer tartó finom majolika színezve	2—
Virág üvegváza színes díszítéssel	2—
Virág üvegváza színes aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	1—
Virág üvegváza színes üvegből	1—
Virágváza porcellán színes Roccoco	1—
Látkepes emlék kávéshögre	150
Látkepes emlék gyermekhögre	150
Szentképes aranyozott kávéshögre	150
Szentelt viztartó színes porcellánból	1—
Szentelt viztartó aranyozással	150
Szentelt viztartó színes duseranyozással	2—
Szentelt viztartó finom aranyozással	3—
Kávédaráló amerikai patent	7—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	4—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	8—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	2—
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4—
Vizeskészlet színes festett aranyozással	5—
Boroskészlet színes festett aranyozással	5—
Söröskészlet színes festett aranyozással	5—
Likőröskészlet színes festett aranyozással	5—
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2—
China ezüst vajtartó finom kivitelben	5—
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel	5—
China ezüst gyümölcs állvány színes	10—
Teáskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Kávészék színes roccoco aranyozással	12—
Feketéskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12—
Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással	86—

Eladás nagyban és kicsinyben. **Ablak üvegezés! Répkeretezés!**

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT, LINOLEUM

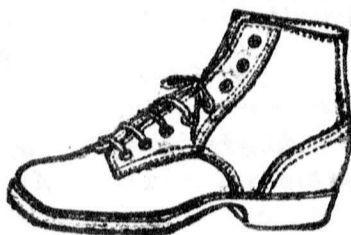
Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 4-63.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő gyári áron:

Nagyság: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr	14.40,	16.90,	19.40,	23.80.
Ia Hasított bőr	16.90,	20.—,	21.90,	27.50.
Lóbox	18.20,	21.90,	24.40,	29.40.

Gyarak, bényák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, menekültábrók és viszont eladók engedélyben részesülnek.

Vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak JENEI M. CÉGNÉL szerezheti be

Nagypiac-tér, Kugler és Andrénji palota. Telefon 10-13. szám.

M. rendelések pontosan kimérve, kivonatba házhoz szállítatnak.

Az Erzsébetligeten lévő 4 ujj földszintes házban egy és két szobás lakások mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

IZSÁK LIDIA

élsőrendű művész

Nagyvárad

Park-szálloda

Magy Sándor-u. 1.

11. szobában.

Fűzőket a legelső évet szerint 2 óra alatt elkészítünk, késs fűzőkben egyesek tartók, melltartók és baskotókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Színgiget csuklós művésznőnek egyedül szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Kávéház vétel!

Alulírott, mint a Püspök-fürdő épületek át volt bérletje, a nagyközönség szíves tudomására hozom, hogy a Körös-u. 1 sz. a. levő

Korzó-kávéházat

megvettem és azt teljesen átalkitva és újjáépítve felszerelve fogom megnyitni.

Állandóan a legkiválóbb kávéházi italok és hideg ételek lesznek olcsó :: áron kiszolgálva ::

Figyelemes és előzékeny kiszolgálás!

A nagyközönség szíves támogatását kéri

Özv. Dancs Istvánné

kávéa.

Szent László-tér 10 sz. alatt levő házunkban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1-jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moebovits r. t. irodájában.

Eladó olcsón 500.000 darab tégla. Értekezhetni a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank részvény társaságnál Rimanóczy-utca 6.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy üzlethelyiség és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmesternél, vagy INCZE irodában, Bémer-tér 3-ik szám alatt.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, különösen habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak EMIR névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásaitól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)